

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.**

Μαδρίτη, 9.02.2021

**Ενημερωτικό σημείωμα για τις επιπτώσεις της πανδημίας στον τομέα του τουρισμού
στην Ισπανία για το 2020**

Εισαγωγή

Ο σημαντικότερος τομέας της ισπανικής οικονομίας είναι ο τουριστικός, καθώς ευθύνεται για το 12,4% του ΑΕΠ της χώρας, ενώ ένα μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού απασχολείται στον συγκεκριμένο τομέα. Η σπουδαιότητα του τουρισμού για την οικονομία της χώρας, αποτυπώνεται και στο γεγονός ότι η Ισπανία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη χώρα παγκοσμίως σε αφίξεις αλλοδαπών τουριστών, μετά τη Γαλλία και δεύτερη, παγκοσμίως, σε συνολικές εισπράξεις, μετά τις Η.Π.Α. Αναλυτικότερα, το 2019, την Ισπανία επισκέφτηκαν 83,9 εκ. αλλοδαποί τουρίστες, σημειώνοντας ιστορικό υψηλό αφίξεων στη χώρα. Αξιοσημείωτο είναι ότι, επί επτά συνεχόμενα έτη, οι αφίξεις σημείωναν νέα ιστορικά υψηλά, ενώ, στο τέλος του 2019, η Ισπανίδα Υπουργός Βιομηχανίας, Εμπορίου και Τουρισμού της χώρας, κα. Μαρία Ρέγιες Μαρότο, είχε δηλώσει αισιόδοξη ότι και το 2020 θα κατέφθαναν ακόμη περισσότεροι τουρίστες, ενώ τα έσοδα θα ξεπερνούσαν τα 90 δις ευρώ του 2019.

Κατά τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο του προηγούμενου έτους, οι διεθνείς αφίξεις σημείωσαν παρόμοια επίπεδα με αυτά του 2019 και, συγκεκριμένα, περισσότεροι από 8,56 εκατομμύρια τουρίστες επισκέφτηκαν τη χώρα της Ιβηρικής, ποσό το οποίο συμβάδιζε με τις εκτιμήσεις της Υπουργού. Ωστόσο, τον Μάρτιο του προηγούμενου έτους, ξεκίνησε να σημειώνεται μεγάλος αριθμός κρουσμάτων από τον SARS-COV-2, γεγονός το οποίο, στις 14 του μηνός, ανάγκασε την Κυβέρνηση της χώρας να κηρύξει κατάσταση εκτάκτου ανάγκης και να επιβάλλει αυστηρό κατ' οίκον περιορισμό σε ολόκληρη την επικράτεια. Η κατάσταση εκτάκτου ανάγκης διατηρήθηκε έως και την 21^η Ιουνίου ενώ οι φάσεις αποκλιμάκωσης, κατά τις οποίες ξεκίνησε να επιτρέπεται η μερική κυκλοφορία, ξεκίνησαν στις 26 Απριλίου 2020. Εξυπακούεται ότι, κατά τη διάρκεια της κατάστασης αυτής, ο τομέας του τουρισμού αναγκάστηκε να διακόψει, σχεδόν ολοκληρωτικά, τη λειτουργία του, θέτοντας σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και, δημιουργώντας ένα σύνολο αλυσιδωτών οικονομικών καταστάσεων, για τις οποίες η Κυβέρνηση έλαβε οικονομικά μέτρα για την αποτροπή τους.

Αφίξεις

Η ανακήρυξη του Covid-19, ως πανδημία, σήμανε την επικινδυνότητα του συγκεκριμένου κορωνοϊού παγκοσμίως. Ως λογικό επακόλουθο, οι μετακινήσεις των ατόμων περιορίστηκαν, για ένα σύνολο αιτιών, όπως οι περιορισμοί που έθεσαν τα κράτη, η οικονομική δυσχέρεια της πλειοψηφίας των πολιτών, οι οποίοι επέλεξαν να μη δαπανήσουν σε διακοπές στο εξωτερικό, οι εξαιρετικά περιορισμένες πτήσεις κοκε καθώς και ο κίνδυνος μόλυνσης από τον κορωνοϊό.

Την Ισπανία, το 2020, επισκέφθηκαν περί τους 18,9 εκ. τουρίστες, σημειώνοντας ετήσια πτώση της τάξεως του 77%. Οι επιπτώσεις της πανδημίας στις διεθνείς μετακινήσεις γίνονται καλύτερα αντιληπτές, εάν αναλογιστούμε ότι οι 10,58 εκ. αλλοδαποί τουρίστες ή το 56% του συνόλου του 2020, έφθασαν στη χώρα κατά τους πρώτους δύο μήνες του έτους, οπότε δεν είχε κηρυχτεί ακόμη η κατάσταση εκτάκτου ανάγκης στη χώρα.

Στη συνέχεια, μπορούμε να διακρίνουμε τρεις κύριες περιόδους αφίξεων. Αρχικά, από τα μέσα Μαρτίου έως και τα τέλη Ιουνίου 2020, δεν σημειώθηκε καμία άφιξη τουριστών. Αυτή ήταν και η περίοδος, κατά την οποία στη χώρα λειτουργούσαν μόνον οι απαραίτητοι τομείς για τη λειτουργία της, με την εστίαση και τον ξενοδοχειακό τομέα να παραμένουν κλειστά. Οι επιπτώσεις στα έσοδα των επαγγελματιών του κλάδου ήταν πρωτοφανείς.

Η δεύτερη περίοδος αποτελεί τους θερινούς μήνες, οπότε σημειώνονται οι περισσότερες αφίξεις στην Ισπανία. Τον Ιούλιο και τον Αύγουστο την Ισπανία επισκέφτηκαν 4,9 εκ. τουρίστες, αριθμός μειωμένος κατά 75% σε σύγκριση με το 2019. Τον Σεπτέμβριο, με τα κρούσματα να αυξάνονται εκ νέου, οι αφίξεις μειώθηκαν κατά 87%, φθάνοντας τις 1,14 εκατομμύρια.

Κατόπιν, ξεκινά το δεύτερο κύμα της πανδημίας στη χώρα, με την Κυβέρνηση να κηρύσσει κατάσταση εκτάκτου ανάγκης την 25^η Οκτωβρίου 2020, η οποία διατηρείται έως και το Μάιο τ.έ. Όπως είναι λογικό, οι αφίξεις αλλοδαπών για διακοπές μειώθηκαν ακόμη περισσότερο, αφού τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο δεν ξεπέρασαν τα 1,48 εκατομμύρια, με την ετήσια πτώση να φθάνει το 88%. Τον τελευταίο μήνα του έτους, κατά τις εορτές των Χριστουγέννων, οι αφίξεις ήταν κατά 85% λιγότερες από ό,τι το 2019.

Αν και οι αφίξεις μειώθηκαν σε όλες τις Κοινότητες, ορισμένες πλήγηκαν περισσότερο από άλλες. Συγκεκριμένα, οι Βαλεαρίδες Νήσοι, αυτόνομη κοινότητα στην οποία ο τουριστικός τομέας αντιπροσωπεύει το 35% του ΑΕΠ της, είδαν την τουριστική τους κίνηση να μειώνεται κατά 87,4%. Υπενθυμίζεται ότι η Κοινότητα αυτή είχε εφαρμόσει ένα πιλοτικό πρόγραμμα για την προσέλκυση Γερμανών τουριστών τον Ιούνιο 2020. Η δεύτερη μεγαλύτερη πτώση σημειώθηκε στην Καταλονία (80%), ακολουθούμενη από την Κοινότητα της Μαδρίτης κατά 77,7%, της Ανδαλουσίας κατά 77,5%, της Βαλένθια κατά 73,2% και των Κανάριων Νήσων κατά 71,2%.

Η Καταλονία δέχτηκε τον μεγαλύτερο αριθμό τουριστών, 3,9 εκατομμύρια ακολουθούμενη από τις Κανάριες Νήσους με 3,8 εκατομμύρια, το οποίο σημαίνει ότι δύο στους πέντε αλλοδαπούς επισκέπτες επέλεξαν τις συγκεκριμένες κοινότητες για τις διακοπές τους. Οι υπόλοιπες κοινότητες με βάση τον αριθμό αφίξεων ήταν η Ανδαλουσία με 2,7 εκ. επισκέπτες, η Κοινότητα της Βαλένθια με 2,5 εκ. επισκέπτες και οι Βαλεαρίδες Νήσοι και η Κοινότητα της Μαδρίτης με 1,7 εκ. επισκέπτες η κάθε μία.

Για πρώτη φορά οι Γάλλοι ξεπέρασαν σε αφίξεις του Βρετανούς αλλά και τους Γερμανούς, αφού οι κυβερνήσεις των τελευταίων συμβούλεψαν τους πολίτες τους να αποφύγουν να ταξιδέψουν την Ισπανία. Στη χώρα κατέφθασαν συνολικά 3,9 εκ. Γάλλων πολιτών έναντι 3,2 εκ. Βρετανών. Το 2019, οι αφίξεις των εθνικοτήτων αυτών ήταν 11,1 εκατομμύρια και 18 εκατομμύρια

αντίστοιχα. Οι Γερμανοί τουρίστες μειώθηκαν σε 2,4 εκατομμύρια από 11,2 εκατομμύρια το 2019. Επομένως, μόνο από τις τρεις ανωτέρω χώρες, η Ισπανία έχασε, συνολικά, 30,8 εκατομμύρια επισκέπτες, το προηγούμενο έτος.

Τέλος, όσον αφορά τον εσωτερικό τουρισμό, υπολογίζεται ότι μειώθηκε κατά 47,4%. Η μείωση αυτή οφείλεται τόσο στους περιορισμούς που έχουν τεθεί κατά καιρούς, δεδομένης της απαγόρευσης εξόδου και εισόδου από ορισμένες Κοινότητες, όσο και από τη μειωμένη καταναλωτική εμπιστοσύνη και τον περιορισμό των μετακινήσεων των Ισπανών πολιτών.

Έσοδα

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής της Ισπανίας (INE), τα συνολικά άμεσα έσοδα από τον τουρισμό έπεσαν στα 19,73 δις ευρώ, ήτοι μειωμένα κατά 78,5% σε σύγκριση με τα άμεσα έσοδα το 2019. Αντίστοιχα, ο τουρισμός αποτέλεσε το 4,3% του ΑΕΠ της χώρας το προηγούμενο έτος, το χαμηλότερο ποσοστό που έχει σημειωθεί ίσως ποτέ. Η πτώση των κερδών αυτών οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στη μείωση των αφίξεων, ωστόσο, παράλληλα, η μέση ατομική δαπάνη μειώθηκε κατά 5,4%, στα 1.041 ευρώ.

Η κλαδική ένωση των 33 σημαντικότερων τουριστικών εταιριών της Ισπανίας, Exceltur, υπολογίζει ότι η συνολική επίπτωση, άμεση και έμμεση, της πανδημίας στον τουριστικό τομέα της χώρας ξεπερνάει τα 106 δις ευρώ, έχοντας εξαιρετικά σημαντικές συνέπειες για το σύνολο της οικονομίας. Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η κατάσταση στην αγορά εργασίας του τομέα, αφού 728.000 εργαζόμενοι δεν απασχολούνται, από τους οποίους οι 293.000 έχουν χάσει τη δουλειά τους και οι υπόλοιποι 435.000 βρίσκονται σε καθεστώς αναστολής σύμβασης εργασίας (ERTE). Η σπουδαιότητα του τουρισμού για την εθνική οικονομία αποτυπώνεται και στο γεγονός ότι οι απολύσεις του τομέα αφορούν το 85% του συνόλου των απολύσεων και το 56% του συνόλου των εργαζομένων σε αναστολή εργασίας, με την απασχόληση να έχει μειωθεί κατά 38,1% στον τουρισμό έναντι 2,5% στους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας.

Επιπλέον, οι τουριστικές επιχειρήσεις είναι εκείνες που έχουν πληγεί περισσότερο από κάθε άλλου τύπου επιχειρήσεις. Αναλυτικότερα, οι πωλήσεις ταξιδιωτικών πρακτορείων μειώθηκαν κατά 80%, των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων κατά 66,6%, των αεροπορικών εταιριών κατά 65,5% και των επιχειρήσεων ενοικίασης οχημάτων κατά 57,6%. Υπολογίζεται ότι τον Ιανουάριο τ.έ. λειτούργησε το 10% του συνόλου των ξενοδοχείων στην Ισπανία.

Η Ισπανική Κυβέρνηση έχει λάβει μέτρα οικονομικής βοήθειας στις επιχειρήσεις του τουρισμού, με τα κυριότερα να αποτελούν η δυνατότητα της αναστολής σύμβασης εργασίας (ERTE) έως τουλάχιστον, τον Μάιο τ.έ., καθώς και οι κρατικές εγγυήσεις δανείων μέσω του Εθνικού Ινστιτούτου Πιστώσεων (ICO). Παράλληλα, στην αρχή της κρίσης, δόθηκαν απευθείας βοήθειες ενώ έχουν εφαρμοστεί και επιπρόσθετες, όπως φορολογικές διευκολύνσεις. Επιπροσθέτως, η κάθε Κοινότητα έχει δώσει αντίστοιχες βοήθειες. Εντούτοις, η Ένωση Exceltur έχει ασκήσει κριτική στην Κυβέρνηση ζητώντας να δώσει μεγαλύτερες και άμεσες οικονομικές βοήθειες στους

επιχειρηματίες, καθώς θεωρεί ότι τα ποσά που έχουν προοριστεί, δεν ανταποκρίνονται στη βαρύτητα του τομέα στην εθνική οικονομία..

Προβλέψεις για το 2021

Η φετινή χρονιά χαρακτηρίζεται ως αποφασιστική για τη συνέχεια της λειτουργίας του τομέα, μετά τη χαμένη χρονιά του 2020. Αρχικά, το προηγούμενο έτος, οι προβλέψεις για το 2021 ήταν πιο αισιόδοξες καθώς εξαιτίας, κυρίως, της ανακοίνωσης για την ανεύρεση του εμβολίου, αναμενόταν η κίνηση να επιστρέψει ως έναν βαθμό, τουλάχιστον το καλοκαίρι. Οι τελευταίες, όμως, εξελίξεις, τόσο με την πορεία της πανδημίας στην Ισπανία, την υπόλοιπη Ευρώπη και ολόκληρο τον κόσμο όσο και με τα προβλήματα που έχουν προκύψει με τα εμβόλια, έχουν μεταβάλλει τις αρχικές προβλέψεις.

Καταρχήν, οι Ισπανοί επιχειρηματίες του κλάδου θεωρούν χαμένη την περίοδο του Πάσχα, καθώς το τρίτο κύμα της πανδημίας στη χώρα είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό. Για το πρώτο τρίμηνο τ.έ., εξαιτίας των εφαρμοσμένων περιορισμών που έχουν τεθεί από τις Αυτόνομες Κοινότητες, αναμένεται μία πτώση της τάξεως του 79%.

Εντούτοις, σε περίπτωση βελτίωσης των συνθηκών όχι μόνο στην Ισπανία και στις υπόλοιπες χώρες του κόσμου, η τουριστική κίνηση θα μπορούσε να αυξηθεί το καλοκαίρι και να παρουσιάσει αυξημένα νούμερα, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, εμφανώς μικρότερα από το 2019. Για τους περισσότερους αναλυτές, η πορεία του τουρισμού στην Ισπανία θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την πορεία των εμβολιασμών στη χώρα και την Ευρώπη γενικότερα.

Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης